

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Diurnalul acesta este totu a dôu'a Marti. seră; dar' prenumeratiunile se primesc în toate dîlele. Prețul pentru Austro-Ungaria: pre unu anu e 6 fl., pre I semestru 3 fl., — pentru România și Terile latine și străine: pre unu anu 8 fl. (20 franci — ei noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr.— l. n.) Unu numeru singuraticu costa 12 cr. v. a.

Tôte siodenile și asemnatiunile suntu a se tramite la Redactiunea diurnalului în Gherl'a (Szamosujvár). Er' diurnalele de schimbă precum și tôte scrierile de a căror apariență ar' fi a se face mențiune în acestu diurnal suntu a se trame la Proprietarul diurnalului M. B. Stănescu în Arad.

Insertiunile se primescu eu 7 cr. de linia și 30 cr. tacse timbrale. La repetări mai dese a unor și acelor'asi insertiuni se acordă reduceri însemnate în pretiul de inserare. Colectantii de insertiuni se împărtăsiesc în % cuvenit.

Abonamentele suntu a se face prin asemnatiuni postale: La REDACTIUNE DIURNALULUI în Gherl'a Szamosujvár. Cei și gente barbara și din tierra străină se vor adresa: in Sibera la Tiarulu, in Chin'a / Ching-chiling-ho, in Persia la Siaculu, i Asia și in cclalte parti ale lumii la prefectul Banifa. Prețul de abonamente se primește în totu soiul de bani — Lu mai in bani ideali nu.

O scena din viéti'a Azurinei scén Amorul u variantu de Casacu. (Urmare.)

Densii, adeca câtiva din cei notati mai susu, se asiediara p'o banca și convorbirea incepă:

— O se facu o oda cum nu s'a mai vediutu pâna acum, dise Munteanu, și totu de-oata voi dedică-o Azurinei.

— Asié suntu poetii cei mari, adauga Sacagiu, din lucruri de nimicu facu opere nemuritóre.

— Audi ce dice de Azurin'a ta, Muntene, dise Conte de Argintu.

— Este unu prostu, respunse Munteanu, nu scie se aprecieze lucrulu.

— A, da; voiesci se dici, i-i obiectă Sacagiu, ca raportulu dintre tine și Azurin'a e contrariu după cum l'am spusu eu.

— Se intielege.

— Ia lasati vorb'a, și se ascultamu la Munteanu. Diceai, relua Conte de Argintu, ca vei face o oda, dedicata Azurinei.

— Da, Arginte. M'a farmecatu reu Azurin'a. — Candu o vedu me furnica prin calcăie și déca n'asiu fi resonabilu (!?) . . . asiu scí ce se facu.

— Ei si ce ai face? disera ceialalti auditori in coru.

— Mèi, duceti-ve dracului, rideti de mine; Argintu, esti tartarulu draciloru și numai tu esti mai spirituosu . . . pardonu, vream se dicu spirituosu, m'a luat gur'a pe dinainte.

— Protestezu, dise Sacagiu.

— Si eu!

— Si eu!

— Si eu!

Repetara mai multe voci.

— Vedi, draga Muntene, ca te afli cu totulu ingropat in eróre, respunse Conte de Argintu.

— El bine, déca doriti se sciti ce asin face, ascultati.

In acestu tempu Azurin'a cu numeru Duoa înainte éra mama-s'a cu Siarla, care se află in Episcopie, mai in urma se apropiase de grup'a tenerilor zapaciti, asié incătu poté se auda totu ce se vorbiá intre densii.

D. C. . . . , care observase acést'a, ardică pe CELEBRULU (?) poetu Munteanu in susu, i-lu pune in picioare pe banca, caci altmintrea abié se zariá, și-dise:

— Ei, scumpe și nepretiuitule Muntene, acum spune-ne cu glasulu teu celu armoniosu că ce ne diceai se ascultam.

— Déca n'asiu fi resonabilu, relua Munteanu, mi-asiu fi pusu césulu emanetu și cu bani luati, m'asi fi primblatu necontentu in birje mânată de-unu muscalu, scfi côlea, pe la locuint'a Azurinei.

— Braaaavoooo!!! strigara junii ce-lu inconjurau.

— E! he! he! he! relua Munteanu ridiêndu si plinu de satisfactiune, sciam eu că-o se-mi aprobat planulu meu de conduită.

— Se 'ntielege!!!

— Deci continua Munteanu, dens'a m'ar' fi observatu, si, de pe unu biletelu purpuriu si infocatu, lăsându la o parte că sum atâtu de frumosu incătu mòre fetele după mine, hațu, Azurin'a erá se fia prinsa in latiu, Munteanu iubitu de dens'a si ar' fi fostu celu mai fericitu dintre muritori si nemuritori.

— Asié e! asié e! disera ceialalti in coru.

Azurin'a, à fortuito, tocmai atunci se află in dreptulu lui Munteanu, i-lu privi eu mai multa atentiune, sagetandu-i anim'a, si după unu examenu minutiosu, i-lu afă forte placutu; dar' unu lucru o căm incurcă. Nu sciá pentru ce densulu erá mai voluminosu in spate decătu ceialalti.

Dar' o simpla incurcatura provenita dintr'unu lucru asié de micu, se evaporă si Munteanu erá pentru dens'a unu alu treilea june demnu de iubitu.

Munteanu, candu o diari in faç'a s'a, i-veni reu, sangele i-se sul in inima, ingalbeni, — desf de ordinaru, erá căm asié — niciáre nu-lu mai tienura si codit

in brațele amiciloru sei deschise spre a-lu primi. — Lesinul nu dură decâtă câteva minute; apoi poetul Munteanu își veni în sănită.

— Muntean, dîse contele Argintu, éea unu biletu pentru tine ce mi l'a datu Azurin'a chiar' acum.

— Unde-e, Argint, unde-i; mai ingraba, caci pe cecos'a mea 'ti voiu dice conte d'AURU.

— Multiamescu de bunatatea tă, respunse Argintu zimbindu, și-i dede o scrisore pe care o compusese deșul pe tempulu agoniei lui Munteanu.

Acest'a merse puțin mai multe și la lumin'a lampi, potu citi cele următoare scrisoare cu-o mâna nesigura:

„Muntean! M'ai ranită în anima. Vino chiar' acum la locuința mea, unde te asceptu." A fă Azurina.

Munteanu, la citirea estoru vorbe se înveseli cu totul și dîse amiciloru sei:

— Vedeti, nice n'am facutu ce'a ce v'am spusu si Azurina 'mi dă unu rendez-vous.

Ei, ce mai dîseti? Nu zapacescu cu fetele?

— Bah dă, bah dă, dîseră ceialalti în coru, afară de Sacagiu, care-i invidia sărtea.

— Sciam eu ce eră se se intempe, dar' n'am vrutu se ve spuiu.

Acum, scumpii mei amici, reluată Munteanu, ve rognătore multu, aretati-mi locuința Azurinei, căci desă me ascăpta, totu nu scuñ unde siede.

— Te ducu eu, dîse Sacagiu, rosin de gelosie.

— Aș, ce se-lu duei tu, Sacagiule; iumă lui și va spune mai bine decâtă ori cine locul unde siede Afrodita sa, respunse contele Argintu. Dens'a și va servir de busola în caletori'a săa amorosă.

— Asi-e afirmă Nasu-Munteanu. Caci si en că si densulu amu avutu o asemenea intemplare.

Inchipuiti-ve, intr'o séra de Aprilie, stamă pe bancă parapontisitolor, ce e în fundu, candu deodata me pomenescu cu-o silfida trecundu repede și aruncându-mi la picioare unu biletu. O întrebă dacea e pentru mine, mi se afirma.

Atunci luai biletulu de josu, în desfacută și citindu-lu, î-mi dedea o întâlnire amorosă la dens'a.

Ei bine scuti ce-am facutu?

— Nu.

— Am pusu biletulu pe iniția, relua Nasu-Munteanu, si m'am lasatu voiei intemplarii. Astfelui amu mersupâna în Tîrchiile scii*, unde siedea ea en priein'a.

Prin urmare, draga Muntean, te-asiu povatius se faci si tu că mine, ca vei isbuti multu mai bine si apoi ai si unu avantagiu: nu te scie nimenea.

— Asi-e, dîseră ceialalti.

— Asi-e, repetă econdu gradinei.

— Si Munteanu plecă însoțit de Sacagiu, care se oferi cu totă staruintele celoru-alalti junii.

Destinul facuse astfelu că se întârsează cele dîse de contele Argintu în scrisoare, căci Azurin'a plecă la momentu din Episcopie.

(Va urmă.)

*) O suburbie în București.

Omulu la diferite etati.

I. Barbatulu

la 10 ani	e unu vîtelu,
" 20 "	" tiapu.
" 30 "	" o óie.
" 40 "	" unu leu.
" 50 "	" o vulpe.
" 60 "	" unu lupu.
" 70 "	" câne.
" 80 "	" o mătia.
" 90 "	" unu magariu.
" 100 "	" Ddieu se-lu miluiésca!

II. Femei'a

la 10 ani	e prepelitia.
" 20 "	" turturica.
" 30 "	" privighitóre.
" 40 "	" paunu.
" 50 "	" gaina.
" 60 "	" gâsca.
" 70 "	" vulture.
" 80 "	" buha.
" 90 "	" liliacu.
" 100 "	" nu mai stă nimenea lângă ea.

D. St.

Fabula.

Animalele odată
Se-adunara la unu locu,
Vrîndu se-aléga-acum cu tot•
De 'mpératul pe-unu dobitocu.

Quadrupedele 'n multime
Acurgîndu s'au adunatū : --
Avîndu planuri totu sublime
Nu lipsira dela sfatu.

Paserile impenate
Favorite chiar' prin sboru
Si setose de dreptate
N'au lipsită dela saboru.

Apoi ce-ar' fi fostu în lume
Se nu fie si broscou,
Cu-alorul planuri de miuune
Tocmai că la noi ciocou.

Se adună deci micu si mare
De pre globulu pamentescu,
Vrîndu se dă ascultare
La edictulu celu domnescu.

Adunarea o deschide
Unu talentu pră luminatu
Cu cuvinte nimerite
Si de toti aplaudata.

Se propune mai 'nainte
De vré-câtiva mandatari:
Se se-aléga-unu presiedinte,
Lângă densulu doi notari.

Se si scăla — ve voi spune, --
Intre altit unu vulpoia,
Că 'n batjocura propune:
Se se-aléga — unu broscou.

Urra! eu ilaritate
Adunarea a 'ntotnatu!
Se traiésca Claritatea!
Presiedintele magnatu!

Mai departe-să denumește,
Totu prin votu protocolariu
Două talente strălucite
Adunarei de notari.

Astu-feliu si la omenire
Tote 'n linisce decurgu,
Cându se lucra în unire
Toti propusulu si-lu ajungu.

Dar' cându unulu „hoisu“ intinde,
Altulu totu „cia“ pre tapsianu.
Atunci ori-ce scopuri sănte
Li rămână numai în vanu.

La ori ce fapture vie
Ce la-acést'a n'au nici gându,
Nu traiescu în armonia,
Astă fabula-o comêndu.

G. D.

Tand'a și Mand'a.

Tand'a: Pe unde ai amblatu de când nu te-am vedutu?

Mand'a: Am fostu pe la Sioncuța-mare.

Tand'a: Ce ai facutu acolo?

Mand'a: Am serbatorită Pascile.

Tand'a: Ce vorbesci tu?! Dar' nu scăi că Pascile au trecutu de multa?!

Mand'a: Scău, scău. Dar' pe acolo totusi amu batutu tōc'a, și inca la urechi'a surdului.

Tand'a: Cum asié?

Mand'a: Asié, că amu hotarită se ceremu sinodu în diecesă Gherlei.

*

Tand'a: Dar' în celelalte diecese unite?

Mand'a: P'acolo ȏmenii suntu mai multiamiti.

Tand'a: Dóra le merge mai bine?

Mand'a: Se pôte; celu puçinu ei tacu că pescii.

*

Tand'a: Va se dica acestia nu postescu sinodu.

Mand'a: Nu. Bagséma ei suntu de parerea, că au destule incircaturi cu nodu, de ce se mai aiba si-nodu?!*)

Protocolu.

Alianța secreta a unor cucerinice găzdaritie se intrunesc în siedința ordinaria în Orasul Capdenas la reședința Lenutiei Martanută nobila de Ilava, fără pilarișilor, la anul 00080.

Presenti:

Președinta adhoc: Len'a Hotiopelca nobila de Ilava.

Membrii: Mîrla Gobesnitia, Catîa Tiop'a, Veron'a Puturós'a, Siuc'a Juchelu, Veselia Martiru, Nasu Holbatu, Plesiu Faurulu: Slugi, sluginice și tiengani clienti și benevoli auditori.

Notariu adhoc: Lenutia Martanutiă nobila de Ilava.

Cursoriu: Cucuveic'a Folticosu.

Nr. 1.

Președintă adhoc ocupându locul presidialu, și constatandu numărul membrilor deschide siedința cu următoare glasuri.

„Cinstiți și pravoslavnici membrii și membre: Dupa ce atotupoternicul nostru — patronu Acens Hantataru, prin șefalitură sa a urgisita, să a milostivită și aprobată „Statutele alianței noastre secrete” iscodite cu slavita nostra minte, me semtu pré fericita vediendu, că la préputernicul Vosglas a comitetului provizoriu executivu, nu vati crutiati cinstitele labe, și a-ti venită la o siedință ordinaria pe diu'a de astăzi, că se ne sva-tuim la iscodirea unor orendueli de ispasenie, pentru înaintarea scopului alianței noastre, și în urma slaviti de biruinția, se potem cu totii Vosglasul Slavoslovia lui Cercelul cu halul lungu, carele pentru faptele cele mari, să astupatua cu cinstă mare în nemesisă cetate de Ilava; bucurându-me dicu de firea de facia a pravoslavnicii vostre, ve rogu că asupră lucruri lor ce voru veni aici la iesenue, cu pré profundu tempi-
tăve minte se aduceti o judecata amesurată vōu;

Cu această deschidu usă siedintei.

Nr. 2.

Lenutia Martanutiă insuflește și cu faci'a-i galăfeda propune, că această proslavita și ne mai audita vorbire a președintelui se se iee la protocolu.

Membrii și membrele prin scăterea limbelor dău semnă că suntu cu aplicatiune accordati, spre pomenire vecinica a se iscali vorbirea pré cinstita indata după deschiderea iesiei siedinței (sub Nr. 1).

Nr. 3.

Președintă adhoc în inteleșulu „Statutelor” pune pre măs'a tien-durăosa alegerea diregatorilor:

Cu unu glas duhovnicescu se alegu: Președinte: Len'a Hotiopelca nobila de Ilava. V.-președinte: Mîrla Gobesnitia de Mîrdari'a. Notariu: Lenutia Martanutiă nobila de Ilava. Cursoriu: Cucuveic'a Folticosu hypocondru, fiindu rogată pré-sclavitudu Acens Hantataru a li dă șefalitura de intaritura pe piele de hîrciogu.

Nr. 4.

Diregatorii noi cuprindu-si slujbele, din partea președintelui se aduce la cunoștință: că membrii alianței secrete, de o parte s'au sporit cu barbati slaviti prin faptele lor, adeca: Veselia Martiru prin lucrul celu diu opera de capu, care l-a facutu prin scoli, pentru carele a fostu marsfrelitul din ele. Nasu Holbatu, prin protectoratul celu mare alu găzdaritelor cu slepu rosu; Plesiu Faurulu, căci dela multe găzdaritie risipindu bani; în urma le-au aratat calea de ispasenia a usiei; și de

*) Dupa Hodoroseu — Troscu din Siedietoreca.

alta parte a scadiutu: ducându-se de-a vandra-lel'a mai mulți slugi și sluginice, cari au facutu buna slujba alianței noastre, deci cu tota cinstea mea cea slavita ve rogu; celor de-ântâi se li se ingăduescă pasărea între noi; și celor mersi de-a vandră-lel'a cu gele și plângere impremita de lacrimi se li se dica parere de reu.

Totu cu unu „Hoh” de bucuria se involesc: venitilor a li se ingădui în laontu pasirea, însarcinându comitetul provizoriu executivu a li dă șefalitura de intaritura pe pele de Veveriția; și parasiflori prin dare cu pușcanul în calcău li se dice parere de reu.

Nr. 5.

Președinta aduce la placută scire, că Lenutia Martanută este în gele alba prin silta moarte alui Fleura.

Prin aredicarea unui petitor, din partea admirării intregi i se exprima condolintă geluitore.

Nr. 6.

Mîrla Gobesnitia, după exemplul Nihiliscilou, propune a se publică la lume și la tiță cinstitele biografii a tuturor membrilor alianței.

Prin o zdravita ură se da semnă de inviore, alegându-se o comisia din Len'a Hotiopelca, Mîrla Gobesnitia și Cucuveic'a Folticosu pentru a compune biografele membrilor.

Fiindu tempulu înaintat siedelnită și include usă pâna de alta data; și din partea nouei președinte spunându-se multiemire, toti membrii și meiabrele se postoresc la prandiu statutoriu din mamaliga cu lapte de caprită. Datu că mai susu

Len'a Hotiopelca m. p. **Lenutia Martanută m. p.** nobila de Ilava, președinta. notară.

Din mandatului mai înaltu:
Cucuveic'a Folticosu m. p.
cursoru.

LOCU DESCHISU.

Locul acesta e menit pentru *publicații secrete*, cari numai intră atâtă cau în cadrul acestui diurnal, înălțu suntu de interesu *publica-nationalu*. Publicația prima se face gratis, — iar celea ulterior se platește cu 5 leu de sitru. — Respondintatea privesc totudeaua pre auctorul său comunicatorul articolului.

La adresă Episcopului român greco-catolic de Gherla.

I. La ocasiunea introducerii limbii latine că limba de propunere a studioru în seminariulu domestic din Gherla.

A. P. Ilarianu în „Istoria Romanilor din Dacia superioră” Capu VII care ne înfațisează starea Romanilor pâna la 1848 eschisivu insenmă: „În Seminariulu teologilor din Blasius era lege, care opriă pe teologi se nu vorbesc românesce — suptu pedepsa de carentia, — scopulu legei ce e dreptu, era că se se deprimă teologii în limbă latină, în care se propuneau studiile teologice, și deca n'ar' ave altu scopu viță și crescere seminaristica, decătu acă din secolii Romanilor se faca teologi buni în limbă latină, ca apoi se-i tramită că misiunari pre ce'alalta lume că acolo se-lu întorce la legea creștină pe Romulu, Cicerone și Traianu și pre ceta alti străbuni ai nostri, cari au repausat, că pagâni — fiile tierină usioră! — atunci legea și instituția acăstă a seminariului din Blasius ar' fi fostu buna; dar' fiindu-că seminariulu cu tota instituția sa e numai unu medilocu pentru cultură cea morale-religioasa a poporului roman care nu vorbesce și nu intielege latinesce; asié dara Blasiulu numai atunci si-ar' potă despărțea înaintea mintei celei sanetose acăstă măsura de instituție căndu-i ar' potă face pe Romani se credea, ca Preotii și Dascalii Romanilor mai lesne-lu voru potă inveti pre poporul roman atunci, căndu ei 'si voru fi facutu cursulu sciintielor în limbă latină, decătu căndu le-ar' fi invetiți și ei totu sciintile românești.”

II. La ocasiunea introducerii limbii magiare că limba de propunere a studioru în institutulu pedagogic din Gherla.*)

Archiepiscopulu și Metropolitulu romanu *Alesandru Stercă Silutiu* în an. 1872 cu ocasiunea căndu se proiectase că pentru propunerea fie-carei limbi se se adopțe limbagiu respectivu — asié limbă latină se se propuna în limbagiu latinu, ea germană în limbagiu germanu ect, — disă:

„A pofti dela unu Romanu că în detrimentulu limbii să ale se adopțe o limbă străină întru invetiare a orice studiu: e nu numai irationalu, dar' e și antinationalu. — Si după mene nu e demnu de laptele care l-a suptu dela mama să aici unu Romanu, care nu-si estima și cultivă limbă s'a materna mai pre susu de tôte!”

*) NB. Acestu Institutu se sustine curata numai din banii incassati dela bisericele romane gr. cat. din Diecesă Gherlei și nu se impartășce de lăcu în nece unu ajutoriu de statu.

ASSECURATI-VE SEMENATURILE VOSTRE CONTR'A GRINDINEI!

**SOCIETATEA ACTIUNARA FRANCO-UNGARA
DE
ASSECURATIUNE
in Budapest'a
[FRANCO-HONGROISE]**

din a carei'a capitalu foundationalu staveritu in suma de
20 millíone franci séu 8 millíone floreni in auru
s'au depusu deja prin actiunari in bani gata

10 millíone franci séu 4 millíone floreni in auru
cari s'au ellocatu parte in cele mai de frunte bance din capitala parte in hartie de statu ungare

primesce assecuratiuni :

1. **contr'a dauneloru causate prin focu si esplosiune**, in edificia si obiecte mișcatore;
2. **contr'a dauneloru causate prin grindina** in totu soiulu de produse economice;
3. **contr'a dauneloru causate prin transportu** in veri-ce bonuri séu mafuri espedate pe uscatu ori pe apa;
4. **contr'a dauneloru de chômage**, adica a daunelorù cari in casuri de focu ori esplosiune urmează din impuçinarea venitului ori intrerumperea séu chiar' incetarea muncei;
5. **contr'a dauneloru causate prin spargere de iegi** — gémuri la ferestri, oglindi etc.
6. **pe viéti'a omului**, in specia: **asssecuratiuni de capitale**, eventualminte si cu adausulu de a se esolví inainte de mórte la unu anumitu terminu, **asssecuratiuni de renta, pensiune si zestre**.

Acésta societate, in fruntea carei'a stau Domnii **STEFANU BITTÓ** că presidente Br. **BELA BÁNHIDY** si **EUGENIU BONTOUX** că vicepresidenti si **LUDOVICU MOSKOVITZ** că directoru generalu, avendu capitalulu foundationalu mai susu mentionatu, tende onoratului publicu assecuatoriu deplena garantia in tóte privintiele; si la contractarea de assecuratiuni oferra **cele mai avantagiose conditiuni si cele mai mari favoruri possibili**, — ér' daunele obveniente **le regulează si reintóree** in tempulu celu mai scurtu si in modulu celu mai convenabilu.

Offertele de assecuratiuni le primescu si deslusurile necesarie le dau cu tóta promitudinea Agenturile principale si cercuale si

**Agentur'a principala din Aradu
la J. M. SCHULHOF si FIIULU**

Aradu Strat'a Atzél-Péter nru 1.

(in cas'a — mai inainte — MOLLFISCH.)

[5—20.]

ASSECURATI-VE SUPERDEFICATELE VOSTRE CONTR'A FOGLIULUI!